

MEDE-
DEELINGEN
VAN HET
VERBOND
VOOR
HEEMKUNDE

1946

MEDEDEELINGEN VAN HET VERBOND VOOR HEEMKUNDE

Jaargang II

Nr 2

April 1946

INHOUD

De «Bibliotheke van Rond den Heerd» (I).	Mts van Coppenolle.
Kroniek van de Familiekunde.	A. Clabots.
Familiekundige Vraagbaak VII.	
Een Dorpsonderwijzer en Rederijker uit het Zoete Waasland.	M. V. C.
Boekbesprekingen.	
Landelijke Schoonheid en landelijke Woningen (II).	J.-A. Weyns.

Verschijnt tweemaandelijks. — Redactie en verantwoordelijke uitgevers: A. JANSSENS de BISTHOVEN, Golvenstraat, 7, Knokke-Zoute a/zee en J. A. WEYNS, Hallaar bij Heist o/d Berg. — Jaarabonnement: 20 fr., op postrekening Nr 301821 van J. VAN DEN BUSSCHE, Denderbelle. — G. BARBIAUX & ZOON, drukker, Brugge.

In al zijn eenvoud en gemoedelijkheid een fraai voorbeeld van oude landelijke bouwkunst. De hoeve van het gasthuis te Aarschot (mooi hersteld door Stadsarchitect Fonteyn).
Bloeimaand 1945.

(Foto J.-A. Weyns; cliché «De Boerenwoning», uitg. Boerinnenbond, Leuven).

BOEKENKENNIS

komt geweldig van pas bij heemkundige navorsching. Daarom meenen wij, dat het zeker niet van belang ontbloomt is, even 'n woordje te reppen over de

Bibliotheke van Rond den Heerd. Nu is het volop de *mode* reeksen te lanceeren, denken wij hier enkel b.v. aan de Folklore-reeks van Boekuil en Karveel, den Westvlaamschen Boogaard en Dietsche Gestalten van Lannoo, De seizoenen bij den Nederlandschen Boekhandel, Heiligen van Onzen Stam bij Den Kinkhoren en zooveel andere. Welnu het Weekblad *Rond den Heerd*, dat gedurende vijf-en-twintig jaar de tolk is geweest van onze Westvlaamsche School steekt al deze *series* den loef af met zijn, veel te weinig gekende en ipso facto, gewaardeerde *Bibliotheke*.

Reeds in 1867 had Gezelle bijdragen uit RDH. in boekvorm laten verschijnen (1).

Toen Kanunnik Adolf Duclos na December 1871 bepaald het bewind van RDH. in handen had genomen, kerstende hij de *Bibliotheke* en schakelde de eerstelingen van Gezelle's tijd in de reeks.

Deze kleine, oogschijnlijke prutsboekjes, worden nu door onze Westvlaamsche heemkundigen en bibliophielen zeer gezocht en gaan in de openbare verkoopingden de zotste prijzen.

Het inzetartikel van den dertienden jaargang (2 December 1877) getuigt met rechtmatige fierheid het volgende over de *Bibliotheke* :

« Ja, boeken en vele boeken hebben wij aan 't bestaan van RDH. te danken. Weinig worden boekschrijvers van den eersten keer, en

hebben wij sedert twaalf jaar in Vlaandeten meer schrijvers aan het werk gezien of dat er hier in de eerste helft dezer eeuw geweest hebben. 't Is omdat zij in RDH, onder de oogen van hunnen meester hunne eerstelingen konden uitgeven. Zonder RDH. en hadden wij *Jan Onraedt* niet, die alleen op rond de 5.000 afdruksels verspreid wierd, noch *Paul en Isabelle*, noch de *Doolaards in Egypte*, noch *Sinte Ursula*, noch den *Kleenen Hertog*, noch *Tillo de Saks*, noch *Staden van eertijds en hedendaags*, noch *Pastor Van Quathem*, noch *Mijnheer Planson*, noch *Hans Memlinc*, noch de *Drie Verhalen van Victor Van Coillie* (2), noch de *Historie van West-Nieuwkerke*, noch de *Vier Kruisreliquisen* ».

« En dan de andere boeken zoo als *Breidel en de Coninc*, *Belleza*, *De oude kust van Vlaanderen*, *De Deringgravers*, *Veurne's Beschermheiligen*, en menig andere kleinere werkjes die onze schrijvers naderhand buiten RDH. geschreven hebben, zijn wij ze ook niet eenigszins aan ons blad verschuldigd? Ja, hielden wij staan dat de schrijvers en meeschrijvers van RDH. in dien tijd van twaalf jaar bij de 100.000 zegge *honderd duust* boeken en boekskens rondgestrooid hebben, k' en wete niet dat iemand die 't wil nagaan, ons als overdreven zal kunnen aanzien ».

Juist na dit inzetartikel van Duclos, wordt een nieuw vervolgverhaal begonnen, vertaald uit het Engelsch van J. M. Neale doot Ph. HAGHEBAERT, pr. (later Dominikaan) : APTONGA, *Geschiedenis uit de tijden van den H. Cyprianus*, hetwelk nadien in boekvorm verscheen, als n° 1 van de *Sint Aarnoutsmunte*, gedrukt bij Julius De Meester, te Roeselare, ten jare 1879.

Hier eerst een kleine inlassching over die *Sint Aarnoutsmunte*.

(1) Er is hier geen spraak van overdrukken, hoewel van enkele zeldzame bijdragen uit RDH. overdrukken « *tirer à part* » gemaakt werden.

(2) Victor Van Coillie, (nog een « boom » voor den Westvlaamschen Boogaard !), oud-leerling van Gezelle, op wien de Meester veel invloed uitoefende, bundelde in 1877 in een boekje van 118 blz. drie verhalen, destijds in RDH. verschenen (jammer genoeg is de taal veranderd bij deze in RDH). 1°) Geeraard de Broedermoorder, RDH. 1873, (negen vervolgen), 2°) De ring van aartsbisschop Boonen, RDH. 1873 (zes vervolgen), 3°) Het verzonken kasteel, RDH. 1874 (vier vervolgen).

Een andere, zooveelste schoone droom van het *St. Luitgaardgild* ⁽¹⁾, was het uitgeven eener Bloemlezing en andere Vlaamsche werken. In de vergadering van 20 Augustus 1877 zegt Hugo Verriest een *St. Arnoutgilde* te stichten, met een geldkas om het drukken van dergelijke werken te vergemakkelijken. In de bijeenkomst van het volgend jaar, 21 Augustus 1878 verklaart Verriest door ambtsbezigheden geen tijd te hebben gehad, om die zaak aan te vangen, Er wordt beslist dat Deken

Leenaart De Bo en Verriest zich de kwestie zullen aantrekken en in gang steken.

De *Sint-Arnoutgilde* heeft drie boeken bezorgd; benevens de juist gemelde Engelsche vertaling: *Aptonga* ⁽²⁾, nog de *Handelingen* van de vierde vergadering (boek dat eveneens Nr. I draagt als uitgave van de *Sint-Aarnoutsmunte*); in 1879 verscheen als Nr. III de zoogezegde ⁽³⁾ vierde uitgave van *De Dolaards in Egypte* (van veel misdruk nauwkeurig gezuiverd), gedrukt bij Aimé De

De titelprent van « Rond den Heerd », op de helft verkleind. Zij werd geteekend door een Engelschen kunstenaar-liefhebber, die een bekeerling was van Cardinaal Wiseman, vriend van Guido Gezelle naar dezès gegevens. In een brief, gedagteekent 24 Maart 1865 (Onze Lieve Vrouwboodschap) schrijft Gezelle over deze prent aan zijn lievelingsleerling Eugene Van Oye. In 'T JAER 30, van 8 Juli 1865 laat Gezelle aan Van Oye weten :
Titelprent is geteekend.

⁽¹⁾ Het *St Luitgaardgild* onder kenspreuk « *Rond den Heerd* », werd gesticht op 13 Februari 1874 tijdens een vergadering gehouden in het huis van Dr. Eugene Van Steenkiste; waren er tegenwoordig: de priesters Pieter Baes, Rijkaard Carette, Frans Mervillie, Jules Cuvelier, Adolf Duclos, Isidoor Fraeys, Desiderius Meersseman en Victor Van Coillie, en als leeken, benevens Eugene Van Steenkiste, Karel Verschelde. Een der hoofdbetrachtingen van het gild was de leefbaarheid van het weekblad RDH. te verzekeren. Het gild heeft vier maal vergaderd, telkens te Brugge, nl. op 18 Augustus 1874, 1 Mei 1876, 20 Augustus 1877 en 21 Augustus 1878. Van ieder bijeenkomst werd een verslag gedrukt met als titel: *Handelingen van de werkende leden*. Onder de stuwning van het gild is RDH. van de jaren 1878-1881 ongemeen rijk aan volkskundige mededeelingen. Eveneens dank zij het gild wordt RDH. tot ver buiten de Westvlaamsche gouw gekend; onder de 142 leden welke het *St Luitgaardgild* in 1878 telde, zijn er 31 van buiten Westvlaanderen, waaronder uit Engeland en Amerika.

⁽²⁾ *The farm of Aptonga. A story of the time of s. Cyprian*. Gezelle was eerst van plan dit verhaal te vertalen, maar bij brief van 12 Febr. 1874 schrijft Gezelle aan Duclos, dat hij zulks niet aandurfte, omdat hij niet genoegzaam gedocumenteerd was over die tijdspanne.

⁽³⁾ Feitelijk de tweede; Zie de Bio-Bibliographische Inleiding der *Dolaards* door Dr. P. AL-LOSSERY in de Jubileumuitgaven van GUIDO GEZELLE'S volledige Werken, 1934, N. V. Standaard-Boekhandel, blz. 253.

Zutter, te Brugge voor rekening van Julius De Meester, Boekhandelaar en uitgever, Roeselare (1).

Naar ons weten zijn in de *Bibliotheke van Rond den Heerd*, een-en-twintig nummers verschenen. Alle zijn door priesters geschreven. Negen werkjes zijn van Duclos, waaronder twee in samenwerking met pastoor Leopold Slosse en een met 'n pater ongeschoeide Carmeliet; vier zijn van Gezelle, twee van Karel Callebert (2) en de overige van verscheidene medewerkers, waaronder Willem Beetemé, bestuurder der Ursulinen te Laken, den éénigen priester die niet tot het bisdom Brugge behoort.

Volgt de bibliographische beschrijving van de een-en-twintig nummers:

I. *Sint Franciscus en de Cabucijntjes te Brugge*, [door Guido GEZELLE]. In enkele weken tijds behaald dit werkje twee uitgaven, elk van 1.000 exemplaren; met portret van Marcus ab Aviano, 70 cs, zonder dit portret, 20 cs; de eerste uitgave telt 29 blz., de tweede 32 blz. (3), Drukkerij Edw. Gailliard en Comp., Brugge (4).

II. *Historie van de confrerie van Sint Rochus bestaande in de trochiekerke van Sinte Walburge*, [door GEZELLE], 1867, 16 blz. Aanvulling van wat Gezelle schreef in RDH. II, 290-292 (5). Het boekje kostte 10 cs!! Drukkerij Edw. Gailliard en Comp. Brugge.

III. *Jan Onraedt* door Karel CALLEBERT; 106 blz. 80 cs. In de *Bibliotheke* verschenen twee uitgaven, elk van duizend

exemplaren. Nadien werd het werkje opgenomen in de *Schoolbibliotheke* en op zes duizend exemplaren verspreid.

IV. *Veurne's beschermheiligen*, dat is 't leven en de mirakelen van de H. Maed Sinte Walburga en van hare broeders S. Willebald, bisschop van Eichstad en S. Wunebald, abt van Heidenheim, alsook de geschiedenis van hunne reliquien te Veurne, door A. DUCLOS, Brugge, Herreboudt en Zoon, 1870, Prijs 1,50 fr.

V. *Tillo de Saks, een Westvlaamsche Vertelling*, door den E. H. Ad. DUCLOS, priester. Gedrukt te Brugge, bij F. Titeux, rechtover Sint Gillis [Brugge], 1870, 181 blz. Prijs 1 fr. Dit verhaal verscheen eerst in bijdragen in RDH. van 19 September 1869 tot 24 September 1870; de laatste bijdrage is gedagteekend: Brugge, St., Matteeuwdsdag [21 September] 1870. De taal en de zinsbouw zijn verwrongen en op sommige plaatsen schokkend. Het is het eerste werk van Duclos in het «zoogezegd taalparticularistisch» Westvlaamsch.

Duclos had de wettelijke nederlegging gedaan, maar bij brief van 22 Maart 1871 meldde hem de Gouverneur, dat het boek niet aangenomen kon worden bij deze van het jaar 1870, immers de boeken moesten ingezonden worden vóór het einde van het jaar, waarin zij verschijnen. De titelpagina droeg het jaartal 1870; men was beginnen drukken in November van dit jaar (6), maar Duclos kon bewijzen dat het werk maar op de markt

(1) Zie ID. id., blz. 250-251.

(2) Karel Callebert, leerling van Guido Gezelle, medemaat van Hugo Verriest, werd geboren te Roeselare, 21 Mei 1837; priester gewijd in December 1863, leeraar te Kortrijk, 25 September 1863; onderpastoor te Koekelare, 3 December 1871, te Torhout, 17 December 1875, pastoor te Houtem (Veurne), 24 Maart 1886 en te Blankenberge, 4 Juli 1888, waar hij overleed op 7 October 1900.

(3) Zie o.a.: P. ALLOSSERY, *Kan. Ad. Duclos*, enz. blz. 18-19, alsook voetnoot 1 op blz. 219 van *De Ring van 't Kerkelijk Jaar* tekstkritisch uitgegeven en ingeleid door Dr. P. ALLOSSERY, 1933 (in de Jubileumuitgave van Guido Gezelle's volledige werken).

(4) Bij wien RDH. tot einde Mei 1871 gedrukt werd. Van zoohaast Duclos alleen meester was van RDH. verlegde hij van drukker en ging naar Aimé soms (Amaat) De Zuttere (soms in één woord) in de Pottemakerstraat, Brugge, nu het huis genummerd 26.

(5) Zie: P. ALLOSSERY, *op. cit.*, en voetnoot 2 op blz. 203 van de juist vermelde uitgave van *De Ring van 't Kerkelijk Jaar*.

(6) RDH. V, 408.

gebracht was in Februari 1871 ⁽¹⁾, Daarom wordt voorgesteld een nieuw titelblad te drukken met het jaartal 1871. Zoo kennen wij exemplaren waarvan het titelblad het jaartal 1870 draagt (deze zonder drukkersmerk) en andere het jaartal 1871, deze laatste zijn voorzien van een drukkersmerk.

VI. *Triumphe van het heilig kruise Christi Jesu, dat in de geschiedenis van de Vier Kruisreliquien die vereerd worden ofte die eertijds vereerd wierden te Dordrecht in Holland, te Middelburg in Vlaanderen, in Onze Lieve Vrouwe kerke te Brugge ende te Sinte-Kruis, nevens Brugge*, samengehecht en uitgegeven door EEN LID VAN DE SINT-THOMAS- ENDE LUCAS-GILDE. Brugge, MDCCCLXXI, Steendrukkerij J. Petyt, met vier platen. Er waren twee uitgaven: met de bewijsstukken, 1,25 fr., zonder 50 cs. Het werkje vermeldt schrijver's naam niet. Vic. Gen. A. Wemaer, die op 12 Februari 1871 « zeer geerne » de goedkeuring tot drukken geeft, spreekt van « de(n) jonge(n) schrijver »: deze is Gérard van Caloen, geboren te Brugge, op 12 Maart 1853, hij was dus niet ten volle twee-en-twintig jaar. Als pater-benedictijn is hij bisschop geworden en heroprichter van de St. Andriesabdij ⁽²⁾.

VIII. *De Dolaards in Egypten*, naar het Engelsch van J. M. Neale door den Eerwaarden Heer Guido Gezelle; Brugge, gedrukt bij Aimé Dezuttere in de Potmakerstrate, 1871. 189 blz., prijs 1 fr. Op 30 Junij 1871 geeft Vic. Gen. Wemaer met *voldoening* de goedkeuring tot drukken. Wemaer

is een groot beschermer geweest van Gezelle; de handschriftelijke goedkeuring werd door Alois Walgraeve aan het Gezellemuseum geschonken.

In RDH. van 8 Juli 1871 stak een omzendbrief die het verschijnen van het boek aankondigde; de oplage was gesteld op duizend exemplaren.

VIII. *Sint Dominicus in Suriano*, dat is de historie van deze devotie in Italië en Belgenland met eenige aanteekeningen op het leven van Sint Dominicus en zijn order in onze streken en het verhaal van 't gene te Suriano voorenviel den 15 September 1870. Brugge, A. De Zuttere, 1872; 96 blz. en twee prenten. De prijs was 45 cs. Deze uitgave is de herwerking van bijdragen welke in RDH. verschenen tusschen 18 Februari en 1 Juli 1871. De inleiding *Sint Dominicus en zijn order in Belgenland*, verscheen niet in RDH. Duclos schreef dit boekje in samenwerking met den pater ongeschoeiden Carmeliet Stanislas Eensens. Einde Juli 1871 was men beginnen drukken; het boekje verscheen echter NA het volgende nummer uit de *Bibliotheke*. ⁽³⁾

IX. *Handsboekske van de devotie tot het Alderheiligste Herte Jezu Christi* ten gerieve van de geloovigen van het bisdom Brugge, door Duclos, 32 blz. Het eerste duizendtal is afgedrukt op 28 September 1871, het tweede op 14 October van hetzelfde jaar; prijs per 50 ex. 6 fr., per honderd 10 fr.

(*Vervolgt*). MUS. VAN COPPENOLLE.

⁽¹⁾ RDH. VI, 96 « Tillo de Saks, n° 5 van de Bibliotheke R. d. H., is uitgekomen... Die er tiene begeert, om uit te deelen bij voorbeeld, zal ze, tegen elf frank, gesneden en in rood ruwpapier gebonden, ontvangen ».

⁽²⁾ Zie over hem o.a. DOM GASPARD LEFEBVRE O.S.B.: *Un grand moine et apôtre au XXe siècle. Son excellence révérendissime Dom Gérard van Caloen, O. S. B. évêque titulaire de Phocée, restaurateur de la congrégation brésilienne et fondateur de l'abbaye de Saint-André. Les questions missionnaires, fascicule 10.* Editions Abbaye de Saint-André, 1933. Deze zeer degelijke en documentaire levensschets is met verschillende oorspronkelijke photo's verlicht.

⁽³⁾ Begin Febr. 1873 schrijft Gezelle o. m. aan Duclos: « 'k Weet nog iets van P. Marcus ab Aviano: met de expositie te Weenen zoudt gij moeten iemand belasten zijn graf te gaan zien te Weenen: waar het te zien is staat op een van de twee printjes die de Capucinen bewaren. 't Ware de moeite weerde:

R. d. H. N° ...

P. Marcus ab Aviano

te zien uitkomen met portret. 't Is hij die gezegd heeft: *Kortrijk zal vele zien maar weinig lijen.*

1. De Antwerpsche Kring voor Familiekunde, die thans reeds een 60-tal leden telt, geeft blijk van een verheugende bedrijvigheid. In den loop van de maand Maart organiseerde hij, onder meer, een lezing over « Staatsarchief en Genealogie », gehouden door Dr. E. Sabbe, conservator, gevolgd door een geleid bezoek aan het Archief.

2. In de vier reeds verschenen nummers van het « Nederlandsch Archief voor Genealogie en Heraldiek », stippen we onder meer een bijdrage aan over « Livina Mussels (Een Kortrijksche poortersdochter en Leidsche poortersvrouw) ». In dit artikel wordt gehandeld over de families BASIJN uit Wervik en MUSSEL uit Kortrijk, waarvan sommige leden zich in de 16^e eeuw te Leiden vestigden.

3. In Nederland is, naast bovengenoemd tijdschrift, ook de « Nederlandsche Leeuw », het meer dan 60-jarig orgaan van het « Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde », opnieuw verschenen. Tevens wordt de oprichting gemeld van « Nostra Gens ; maandblad van de Nederlandsche Genealogische Vereeniging ».

4. De Franschsprekende familiekundigen in ons land beschikken thans, naast « L'Écusson », over een tweede tijdschrift, namelijk « L'intermédiaire », met als ondertitel : « Bulletin du Service de Centralisation des Etudes Généalogiques et Démographiques de Belgique ». We wenschen dit nieuwe blad een ruime verspreiding.

5. De firma J. P. Zwicky uit Zürich meldt het verschijnen van deel 7 van het « Schweizerisches Geschlechterbuch - Almanach généalogique suisse » en van deel I van het « Schweizerisches Familienbuch - Almanach généalogique des Familles suisses ». Belangstellenden in zake één of andere Zwitsersche familie kunnen van ons vernemen of bedoelde familie in één van beide werken voorkomt.

6. Dhr. J. Jacquart heeft thans de stamfamilies (d.i. families waarvan vóór 1796, ter

plaatse een groot aantal geboorten vermeld zijn) van meer dan 1000 steden en dorpen van ons land, geregistreerd. We wenschen hem hiermee van harte geluk.

Daar het in zijn bedoeling ligt, de nog overblijvende gemeenten van het land eveneens te bewerken, doet hij beroep op medewerking, onder meer voor Turnhout, Hasselt en Tongeren. Wie hierbij helpen kan, gelieve zich met ons in betrekking te stellen,

7. Dhr. J. H. Bekouw, die voor enkele jaren zijn werk over « Bannelingen en Vluchtelingen uit Ronse » liet verschijnen, werkt thans aan een dergelijke studie over emigratie uit Belle, Poperinge en Hondshoote. Wie hierover gegevens mocht bezitten, gelieve ons hiervan mededeeling te doen.

8. In de jongste nummers van « Eigen Schoon en de Brabander », wordt de publicatie van de namen der personen die meisenierschap bewezen, voortgezet. Dit werk van langen adem is thans gevorderd tot aan den naam BOECK(DE).

We trekken nogmaals de aandacht van onze lezers die zich voor Westbrabantsche families interesseeren, op deze rijke mijn van inlichtingen, waarvan de raadpleging hen lange en tijdroovende opzoekingen in de archieven van de betrokken schepengriffies kan besparen.

Dr. Jan Lindemans heeft hier eens te meer verdienstelijk werk geleverd.

9. Eveneens van de hand van Dr. Lindemans verscheen in n^o I, jg. 1945 van het zelfde tijdschrift, een genealogie VAN OPHEM, familie afkomstig uit Ophem, onder Brussegem, en waarvan takken zich vestigden te Zaventem, Brussel, enz. Daar deze stamboom teruggaat tot de 12^e eeuw, zal hij, zooals schrijver het hoopt « aan de talrijke familievorschers die een VAN OPHEM in hun kwartieren ontmoeten, de vreugde gunnen hun voorouderslijsten merkkelijk uit te breiden ».

A. CLABOTS.

VII

43. Joannes STAELS, X Iddergem, 28-10-1761, met Petronilla FERMON. Bij het doopsel van zijn eerste kind, ° 12-3-1763, was Judocus ROLLIER, peter, in naam van Henricus STAELS (STAALS).

Men vraagt : plaats en datum van geboorte van Joannes STAELS.

44. Familie GRIELEN. Kan iemand deze familie localiseeren in de 17^e eeuw? — Op 20-8-1686, + te Turnhout, Gijsbrecht GRIELEN. Waar werd hij geboren? Wie waren zijn ouders? Het geslacht van dien naam schijnt te Turnhout vroeger niet voor te komen. — Maria GRIELEN, vermoedelijk een dochter van Gijsbrecht, X te Turnhout, 14-2-1681, met Christiaan TIMMERMANS. Waar werd zij geboren? Wie waren haar ouders?

45. Een van onze medewerkers beschikt reeds over een ruime documentatie betreffende de familie MAROY, afkomstig uit Oudenaarde, en wenscht in betrekking te komen met andere personen welke zich voor de geschiedenis van deze familie interesseeren.

46. Judocus DOOLAGE, X Watervliet, 3-7-1710, met Petronelle GOETHALS; hij + Watervliet, 7-10-1746, 60 jaar oud, dus ° ± 1686; zij + Waterland-Oudeman, 23-6-1738, 62 jaar oud, dus ° ± 1676.

Men vraagt doopceel van beiden, misschien in West-Vl., waar de naam DOOLAGE meer voorkomt; de naam GOETHALS komt in Noordelijk Oost-Vl. veelvuldig voor.

47. Alonso DE MILANO, DE MILLIANO, MILAEN, MILJAEN, of DE MAXIMILIANO, X omstreeks 1650 met Maeyken SNOECK; hun eerste kind, Marcus, ° Bassevelde, 9-10-1651; hij + Bassevelde, 27-8-1681, 62 jaar oud, dus ° ± 1619 (in Italië of in Spanje ??).

Men vraagt alle voorkomen van den naam

DE MILIANO, vooral vóór 1650, elders dan te Bassevelde, Watervliet, Sint-Margriete Waterland-Oudeman.

48. Denijs SERGIJSEL, X (waar, wanneer?) met Joanna DE COSTER (DE KEUSTER); zij hebben tusschen 1698 en 1711, vijf kinderen, ° te Berg en te Kampenhout (Brabant); zij + te Berg 5-6-1711; hij XX Joanna CROMMELINCKX; zij hebben tusschen 1713 en 1728, zes kinderen, alle ° te Berg. Drie kinderen uit het eerste huwelijk: Catharina, Henricus en Susanne, en één uit het tweede: Elisabeth, duiken op in het Noorden van Vlaanderen. Henricus X Kaprijke, 4-5-1732 met Joanna Maria VAN CAUTER; Catharina X Waterland-Oudeman met Romanus BAUDEWIJNS (BAUDEVIN), ° Mons-in-pelue; Susanne, X Waterland-Oudeman, 31-3-1734 met Joannes CORTVRIENT; Elisabeth, X Waterland-Oudeman, 10-8-1744 met Jooris LEPILJE.

Men vraagt: 1° doopceel van Denijs SERGIJSEL; 2° plaats en datum van zijn huwelijk; 3° plaats en datum van zijn overlijden.

De parochieregisters van Berg en omliggende gemeenten werden vergeefs doorzocht. Is hij misschien met zijn kinderen mee naar het Westen getrokken en onderweg overleden?

49. Joanna VERHOFSTEDEN, X Kaprijke, 19-6-1702, met Jacob LAUREYS. Zij + Kaprijke, 15-5-1737, 76 jaar oud, dus ° ± 1661. In den staat van goed van haar man in 1717 is voogd « Joseph VERHOFSTEDEN-tot Waasmunster » en is er sprake van « het derde van een hofstede vercocht te Waasmunster in de Ketelbuysstraete gecommen van 's besitterigge's sijde », dus zij waarschijnlijk ° te Waasmunster.

Men vraagt: 1° haar doopceel; 2° eventueel verdere gegevens over haar ouders: data van overlijden, huwelijk en geboorte, met aanduiding van hun ouders.

50. Christina VAN HAECKE, filia Geraert, X omstreeks 1671, met Adriaen RIJFFRANCK; zij + Maldegem, 11-10-1692, 43 jaar oud, dus ° ± 1649. Voogd over haar weezen is Cornelis VAN HAECKE, filius Geraert, wonende « tot Ghistele », dus zij waarschijnlijk " te Gistel of in de omgeving.

Men vraagt: 1° haar doopceel; 2° haar huwelijksacte; 3° eventueel nadere gegevens over haar ouders.

51. Wie is bereid als correspondent op te treden voor volgende gemeenten: Gistel, Izegem, Kortrijk-Dutzel, Oudenaarde, Waasmunster.

EEN DORPSONDERWIJZER EN REDERIJKER UIT HET

ZOETE WAASLAND

In verband met de vragenlijst onder hoofding *Volksschool en Schoolmeester* door H. Jespers in het Augustus-nummer van de Mededeelingen gepubliceerd, willen wij even de aandacht vestigen op: EDUARD VAN DOOREN, rustend onderwijzer en schepen van onderwijs te Vrasene: *Liederen en gedichten van Jan Van Bossche* (opgezocht en verzameld door —), Gent, L. Van Melle & Zonen, z. j. (1924), 119 blz. en drie uitslaande muziektteksten van Meiliederen. Het werkje is opgedragen aan Alfons Van de Wiele, achterkleinzoon van Jan Van Bossche.

Een volksche dorpschoolmeester en rederijker uit het zoete Waasland was Jan Van Bossche, die te Vrasene, op 20 Maart 1776 geboren werd als zoon van Laurentius en Maria-Anna Rens, en te Sinaai in het jaar 1845 tot den Heer ging.

Op eigen initiatief « plaatste » hij zich als schoolmeester te Vrasene en hield in zijn huis een Winteravondschool van Allerheiligen tot half Maart. In 1826 moest hij op aandringen van het Hollandsch bestuur een onderwijzersexamen afleggen. In blauwen kiel trok hij naar Gent en de onderzoeksleden, die hem met een spottend, minachtend lachje begroet-

ten, moesten alras ondervinden dat de Waaslandsche boer slimmer was dan zij wel dachten...!

Bij Jan Van Bossche lag een rijmpje op de lippen, rijmen was zijn lang leven. Bij elke gelegenheid doopte hij de vederpen in den inkt en schreef... leutige, boertige, melancholische, treurende verzen naar gelang de gebeurtenis die te « berijmen » viel.

De volledige, handschriftelijke verzameling van Jan Van Bossche's gedichten berusten in het museum voor Vlaamsche Letterkunde, te Antwerpen. Uit dit gevarieerd oeuvre heeft de verzamelaar een oordeelkundige, afwisselende keus gedaan: Veertien verschillende Meiliederen (van de eerste drie wordt in buitentekst de muziek overgedrukt), folkloristische liederen: lotingsdag, St. Elooiviering, Nieuwjaarsbrieven (in verzen!), gedichten waarmede hij zijn leerlingen fatsoenlijke manieren aanleerde, enz. enz.

Jan Van Bossche was een rederijker van goed gehalte en van lokale beteekenis; hij deed in zijn tijd en op zijn manier aan heemkunde en folklore.

M. V. C.

I. VAN COPPENOLLE, Mts., *E. H. Paul Allossery*. Westvlaamsche Boogaard, Nr. 3. Uitgave Lannoo, Tielt 1946. Blz. 136. Prijs 25 fr. ing.

't Is wel waar hetgeen Eg. I. Strubbe schrijft in het voorwoord: «'t Spreekt van zelf dat P. Allossery een plaats zou krijgen in den Westvlaamsche(n) Boogaard».

Mts. Van Coppenolle geeft ons in de eerste 54 bladzijden een levensschets van den weinig gekenden maar door en door westvlaamschen priester en geleerde.

Zooals schrijver zelf in zijn inleiding zegt, leeren wij in hem zien «den Oogster van de Westvlaamsche school en de levende Encyclopedie van Westvlaanderen».

Hij schetst P. Allossery als «rappe student», geeft een overzicht van zijn «priesterlijke loopbaan» en spreekt ons over zijn vriend E. H. L. Slosse (waarvoor zeker ook wel een plaatsje zal zijn in den «Westvlaamsche(n) Boogaard»?). Hij beschouwt Allossery vervolgens als «werker op sociaal gebied» waar hij om zeggens een voorlooper was en tot het einde van zijn leven alles veil had voor «zijn» middenstand.

Allossery's groote verdienste is wel dat hij een der beste zoo niet de beste Gezellekenner was en daarover wijdt schrijver smakelijk uit. Het laatste hoofdstuk van die levensschets laat ons Allossery kennen als «Geschiedvorschter» vooral voor ons Westvlaanderen. Wie aan heemkunde doet in Westvlaanderen kan noch mag Allossery's werk onverlet laten. Een waarlijk goed gekozen «Bloemlezing» uit het werk van Allossery sluit dit boekje. Laten wij vooral opmerken:

«Vlaamsch familieleven in het verleden» dat in zijn geheel wordt gegeven en misschien gedoemd was om verloren te gaan.

«De lijkrede op de begraafing van Omer-Karel De Laey» welke tot nog toe onuitgegeven was.

En «last not least» een levensschets van Pastor Slosse, die verschenen was in het

«Belfort» in 3 afleveringen. Het is aan Mts. Van Coppenolle te danken dat dit weerom op zijn geheel bewaard wordt, want in de nagelaten papieren van E. H. Allossery waren er maar 2 bijdragen meer.

Daar typeert Allossery Pastor Slosse, dat gij hem daar voor U ziet staan.

Toen ik die levensschets gelezen had (ze loopt van bl. 102 tot 133) was ik vergeten dat het Allossery's leven was die hierin behandeld werd en niet Pastor Slosse's, zoodanig komt men onder den indruk van dit laatste.

«Anderen hadden met meer onderleg en bevoegdheid een levensschets over E. H. Allossery kunnen schrijven» zegt Mts. Van Coppenolle zelf in zijn inleiding. Hij heeft het aangedurfd en het tot een goed einde gebracht. Hij kon hem wel niet typeeren, zooals Allossery dat kon, maar wie kan het zooals Allossery?

Voor de heemkundigen een schoone aanwinst en laten wij hopen dat er nog zulke levensschetsen zullen volgen, want Westvlaanderen heeft nog zulke mannen.

C. D.

II. DE COO, A., *Wandelingen door Oud-Antwerpen*. Antwerpen, De Sikkel.

Dit uiterlijk zeer bescheiden boekje is eigenlijk een rijke aanwinst voor onze kunsthistorische en heemkundige vulgarisatieliteratuur. Op een handige, prettige en tevens degelijke wijze leidt schrijver den bezoeker door de Scheldestad, die hij trouwens op zijn duimpje kent en goed bekijkt, niet door den stoffe-rigen blik van een achterlijken amateur-archeoloog maar met heldere oogen van iemand die waarlijk van kunstgeschiedenis op de hoogte is. Daarom steekt zijn boekje dan ook zoo gunstig af tegen het onbenullige liefhebbersgeknutsel dat in Antwerpen in de laatste jaren van de pers kwam.

ST. L.

(Vervolg).

XI. Zijn er reeds speciale initiatieven te signaleren ?

Ja. Die waren er na den anderen oorlog, en die zijn er nu weer. We noemen hier slechts een paar private initiatieven.

Voor het herstel der schoonheid van de Ardennen wordt er, in samenwerking met de vereenigingen *Le Musée de la Vie Wallonne* (Luik) en *Le Vieux Liège*, bijzonder geijverd door de vereeniging *Ardenne et Gaume* (581, Boul' de Smet de Naeyer, Brussel II). In de brochure N° 3 dezer laatste vereeniging, speciaal gewijd aan den heropbouw der Ardennen, geeft ing.-arch. J. FRANÇOIS in zijn studie over *La Reconstruction en Ardenne* uitstekende beschouwingen en raadgevingen

betreffende behoud en herstel der typische schoonheid onzer Ardennen (prijs der brochure : 14 fr.).

Voor het Vlaamsche land wordt de eerste vermelding verdiend door de werking der *Commissie voor schoone Hofsteden*, ontstaan op aanstichting van den Boerinnenbond, Leuven (Minderbroedersstr. 24). De rijk geïllustreerde brochure over *De Boerenwoning*, door de commissie samengesteld, is voor een verspreiding op groote schaal de aangepastste en nuttigste die we thans op dit gebied voor 't Vlaamsche land bezitten (35 fr., postrekening N° 37858, Boerinnenbond, Leuven).

XII. Welke verdere richtlijnen en raadgevingen kunnen we reeds voor de landelijke woning voorstellen ?

Deze richtlijnen zouden, ten minste wat het buitenschoon betreft, moeten worden vervat in een *bouwreglement*. En hiermee is méér bedoeld dan het gewone bebouwingsontwerp dat ieder dorp zou moeten bezitten om de dorpsuitbreiding planmatig, aesthetisch en landelijk te ordenen (omvat : opmaken van stratenplan ; het al of niet aanbrengen van voortuintjes en de diepte er van ; de hoogte der huizen tusschen grond, dakgoot en dakvorst ; de breedte der huizen ; of er in aaneengesloten rij, in groep, tweewoonsten of afzonderlijk wordt gebouwd) : ook de ontwerpen der woningen zelf dienen er te worden bij betrokken. Slechts op deze wijze kan het noodige worden gedaan om de in 't vrije veld gelegen huizen en hoeven — de belangrijkste voor de gaafheid van het landschap — voor ontaarding te vrijwaren.

Het bouwreglement, volgens den hier geschetsten geest en zin opgevat, moet dan rekening houden met de verschillende streekeigen bouwtranten ; ofwel dient een eigen reglement opgesteld voor ieder gebied met een eigen karakter en bouwtype ;

voor de Ardennen bv. lijkt me dit zeer noodzakelijk.

In ieder geval is het noodig dat de streekeigen bouwtypes met liefde en zorg worden bestudeerd ; zie daarover mijn artikel : *Voor het Behoud en het Herstel van onze landelijke Schoonheid* (in de *Mededeelingen van het Verbond voor Heemkunde*, Aug. 1945, p. 34).

De volgende beschouwingen betreffen inzonderheid het Vlaamsche landsgedeelte en hebben vooral tot doel te leeren onderscheiden dat wat schoon en landelijk is van datgene wat niet past in het landschap. Voor de Ardennen verwijs ik naar de hooger vermelde uitstekende studie van Ing.-Arch. J. FRANÇOIS.

Als 2 leidende gedachten, voor binnen- en buitenschoon, mogen deze worden onthouden :

1° Echte, natuurlijke materialen worden schooner door den ouderdom en krijgen hun glans door het gebruik, kunstmatig vervaardigde stoffen worden leelijk met de jaren en verliezen hun glans door het gebruik ;

2° Blinkende vlakken dienen te worden vermeden.

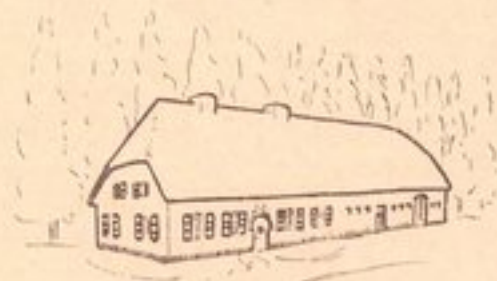
A. BUITENAANZICHT.

1. *Algemeene indruk.* — Indruk van kracht en soberheid, geslotenheid en duurzaamheid, veiligheid en geborgenheid. Innig passen in het landschap en aansluiten bij den plaatselijken bouwtrant. In de breedte bouwen, niet in de hoogte: weg met de stadsche vormen en verhoudingen. Vormen van daken en muren zoo eenvoudig en groot mogelijk laten.

2. *Oriëntatie.* — Niet oriënteeren volgens de straat doch volgens de zon: naar Z. of Z.-O. De langgevelige hoeve haaks op de straat richten is een beter systeem dan evenwijdig aan de straat.

Niet vlakbij de straat bouwen doch op eenigen afstand. Een schoone omgeving, bv. aanwezige boomen, respecteeren. (Aard van ondergrond, stand van grondwater, aanwezigheid van drinkbaar water natuurlijk nagaan!).

3. *Daken.* — Een hoofdelement voor plat-

Wolfsdak (typisch voor Kempen).

telandsche gebouwen! De muren zijn dikwijls niet te zien (hagen, struiken, graangewassen, etc.), de daken altijd.

Moeten zich rustig, beschermend, monumentaal afluinen. Vele oude hoeven zijn te herkennen aan de schoone daken.

De aangepastste, eenvoudige en schoone dakvormen zijn het *zadeldak* (topgevels bij voorkeur met tandwerk afgedekt; sierlijke aanzet en sierlijk topzuiltje) en het *wolfsdak* (monumentaal van lijn).

Een goede en schoone *dakbedekking* is riet (kan worden onbrandbaar gemaakt); aan te prijzen voor Kempen en Polders. Bij riet en stroo passen best de wolfs- en schilddaken.

Voor pannen: bij voorkeur de roode

(of blauw-zwart gesmoorde), licht doorbuigende, gebakken Vlaamsche dakpan; af te keuren: geglazuurde blinkende pannen, of platte pannen met verschillende groeven bv.; volstrekt te weren: cement-pannen en eterniet. Natuurschaliën (typisch voor de Ardennen) staan goed voor voorname gebouwen.

De *dakhelling* is thans veelal te gering:

Zadeldak, topgevels met tandwerk.

(Schets geïnspireerd door onze 18^e eeuw. hoeven).

voor schoone verhoudingen zou ze, vooral bij bedekking met pannen of schaliën, eerder de 60 dan de 45 graden moeten benaderen.

4. *Muren.* — Geen « façade ». Alle muren zijn zichtbaar en vragen denzelfden steen. Respecteer den localsteen. Aan te raden: een matte, gezande baksteen, bij voorkeur met de hand gemaakt (bv. papensteen). Af te keuren: alle zoogenaamde « façade-steen », Volstrekt te weren: alle blinkende pronkerige steenen, bezetsels van cement, « simili », « granito », « marmorite » enz. Witte zandsteen staat schoon voor deur- en vensteromramingen (liefst geregeld gekalkt, zie vooral de schoone achttiende-eeuwsche hoeven!).

Gewone machine-steen wordt best gewit. De muren witkalken is zeer schoon, goedkoop, gezond: het best! Om het dikwijls kalken te vermijden kan cementverf worden aangewend (houdt 10-tal jaren).

Fraai gesmede *muurankers* zijn een sieraad voor de buitenmuren, het vormen van het bouwjaar met deze ankers is een schoone en prijzenswaardige traditie.

5. *Vensters en vensterluiken.* — Naar fraaie venstervormen dient gestreefd. Uitstalraamachtige vitrines vermijden (schaden de innigheid en 't gevoel van afgeslotenheid). De vensters kunnen kleiner blijven dan in de stad

(probleem van licht en lucht minder scherp gesteld). De groote ruiten verdeelen door houten wit geschilderd raamwerk in kleinere (20 bij 30 cm. bv.) is sierlijk, garniert, verhoogt het gevoel van afgeslotenheid. In lood gevatte ruitjes passen ook (lichtgroen, « verre antique »). De traditioneele kruisramen met witsteenen kruis en witsteenen omlijsting blijven schoon.

Openslaande luiken (slagvensters) zijn schooner, landelijker, doelmatiger dan rol-luiken. Zoo eenvoudig en stevig mogelijk maken. Halve luiken (voor kruisramen) zijn sierlijk. Respecteer de traditioneele kleuren : wit voor de paneelen, donkergroen (soms rood) voor de omraming.

6. *Buitendeuren.* — Zoo eenvoudig en stevig mogelijk (klampdeur). Niet te smal van verhouding. Smeed- en koperwerk er bij te pas brengen (leeën, deurklopper, slot, klink). Te weren : de modernistische, gezochte, onlogische verdeelingen en versieringen. De bogig afgewerkte deuropening staat zeer landelijk.

7. *Dakgoot.* — Af te keuren : de zware ingewikkelde pronkerige « corniche » (is stadsch import !); aan te raden : eenvoudige zinken dakgoot (gemakkelijker, beterkoop, landelijker).

8. *Schouw.* — Slechts zoo hoog mogelijk uit het dak laten komen. Bezetten en witten is schoon en doelmatig.

9. *Buitenkleuren.* — Levendiger, frisscher dan in de stad. Aan te raden : het gebruik van slechts deze vier : wit (muren enz.), rood (pannen, houtwerk), groen (houtwerk), zwart (muurplint, houtwerk).

N. B. : De Ardennen hebben een andere kleurenschaal, hier bv. ook grijs (wat in het Vlaamsche landschap niet past).

10. *Afsluitingen.* — Volstrekt te weren :

betonnen afsluitingen. Aan te prijzen : haag-beuk. Landelijke toegangspoorten (poortgebouw, hekken aan steenen of houten pijlers, draaiende poort, smeedijzeren hekken enz.). Een boomsingel langs Noord en West beschermt de gebouwen. Bestaande ringgrachten zoo mogelijk bewaren.

B. BINNENINRICHTING.

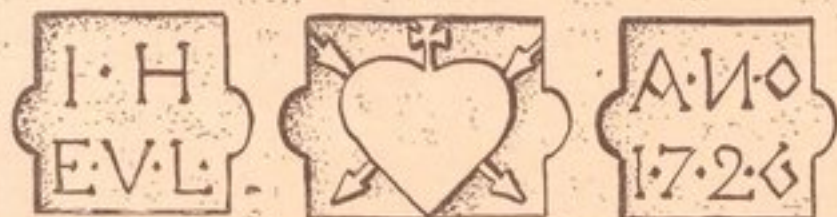
1. *Algemeene indruk.* — Eigen landelijk karakter. Rustig, stemmig, eenvoudig. Zoo weinig mogelijk blinkende gepolijste vlakken (behalve gepoetste metalen). Geen stoffeering naar stadschen smaak. Ruime vertrekken. Een inkomhall in plaats van smalle gang. Ruim gebruik van hout verhoogt het gevoel van landelijkheid.

2. *Muren.* — Waar mogelijk : eenvoudig gewit ; anders : afwaschbare waterverf (geelachtige tinten bv.). Af te keuren : gebloemde behangpapieren en olieverf. Indien behangpapier : effen tint nemen, niet « in paneelen » plakken. Houten lambrizeeringen : aan te prijzen. Warme kleuren : gele tot roode tinten ; koude kleuren : groene en blauwe tinten.

3. *Vloer.* — Te weren : schrille kleuren en grillige teekeningen. Aan te prijzen : effene tinten, bv. rood of grijsblauw.

4. *Zoldering.* — Houten zoldering is landelijk en stemmig (dient goed geconstrueerd en dicht te zijn). Op den steunbalk : siermotieven, naam, bouwjaar, spreuk. Kalkmelk of waterverf voor andere plafonds ; geen blinkende olieverfschildering (moet poreus blijven).

5. *Haard of schouw.* — Centrale punt van het gezinsleven ; dient zoo schoon en traditiegetrouw mogelijk te zijn. Vorm : bij voorkeur het model der « Vlaamsche » schouw (kan worden aangepast en hoeft geen opene

Naam, zinrijke versiering en bouwjaar op een ouden schouw balk (Helst-op-den-berg).

schouw te zijn van 't oude model), t.t.z. een schouw met groote kap.

Materiaal : baksteen (voor de bekleeding liefst blauw-zwarte steenen van zeer klein model : klompsteentjes, bv. vischgraatvormig gemetst), witte of blauwe natuursteen (zandsteen, arduin enz., vooral voor Ardennen), eik (inzonderheid de horizontale balk) ; te weren : marmer (of zeker geen hout in marmer schilderen!).

Versiering : op zinvolle, traditioneele en landelijke wijze ; bv. geruit schouwkleedje, tin-, koper- en aardewerk ; op den schouw-balk kan staan gebeiteld : stichtingsdatum, naam van den stichter, naam van de hoeve, of die naam uitgebeeld (bv. een uil voor « Uilenhoef » enz.), familiewapen of huismerk, een spreuk (« Rede — Vrede », las ik onlangs op een oude schouw).

6. *Vensters.* — Zoo weinig mogelijk behangen (geen « draperieën » etc.!) : afscherming tegen nieuwsgierige voorbijgangers gewoonlijk overbodig (dus meer licht, wat weerom kleinere vensters toelaat op platteland). Zeer laag wit-en-rood gordijntje bv., of gordijntjes zandloopervormig geschikt.

7. *Meubelen.* — Te weren : fabriek-, serie- en plakwerk. Aan te prijzen : massieve soliede stukken (eik bij voorkeur), flinke producten van degelijk vakmanschap.

XIII. Welke is bij dit alles de rol van den Architect ?

Te dienen.

Het typische landschapsbeeld bewaren en beschermen.

Oud en nieuw verzoenen.

Liefde hebben voor de streek waarin hij bouwt en begrip voor het « genie der landelijkheid » uitgedrukt in de streekeigen woningen.

Weten dat zijn bouwwerk ondergeschikt deel is in een geheel en dat het landschap primeert zooals de gemeenschap primeert op den enkeling die hij zelve is.

XIV. Enkele aangeraden boeken.

Behalve de paar reeds geciteerde publicaties zijn hier nog eenige boeken vermeld die met vrucht zullen worden geraadpleegd voor

Het ideaal ware dat de ambachtslui van den buiten opnieuw voor hun omgeving die prachtige stukken (thans in musea, bij antiquairs of rijke lui!) konden maken zooals eertijds : meubelen die waardig waren overgeërfd te worden gedurende verschillende geslachten ! De landelijke meubels hebben eigen vorm en versiering, zijn zwaarder, eenvoudiger, kernachtiger. Siermotieven uit de volkskunst er op (hart, zesster, spiraal, wentelrad, kruis, levensboom), dikwijls ook gedateerd. Liefst niet overschilderen of vernissen (binnendeuren ook niet).

8. *Trap.* — Dient vooral in landelijke woningen een sieraad te zijn. Breed genoeg en niet te steil. Bij voorkeur eik. Zinvolle siermotieven (volkskunstmotieven). Dient in de inkom-hall geplaatst. Schildering en traplooper overbodig.

9. *Huissieraad.* — Te weren : stukken uit stadsche bazars, spiegels en alle banale en smakeloze prullen. Aan te prijzen : stukken stammend uit de plattelandsche volkscultuur : koper-, tin-, aarde-, smeed-, vlechtwerk. Zoo weinig sieraad mogelijk op muren en meubels. Vroegere gebruiksvoorwerpen zijn thans dikwijls de waardigste sierstukken (koperen en tinnen vaatwerk, aarden schotels, spinnewiel enz.). Familiestukken op de eereplaats !

Ieder nagejaagd individualisme is op dit terrein verkeerd want dit individualisme der architecten zou de eenheid van het kader breken. De opdracht voor den bouwmeester kan hier slechts luiden : met eenvoud en degelijkheid te dienen, zooals onze ambachtslui van eertijds ; het is niet zaak persoonlijk effect na te jagen, doch eerder den persoonlijke factor weg te wischen. Ook dit is weer een grondig verschil tusschen bouwen in de stad en bouwen op het platteland.

het vraagstuk der landelijke schoonheid en landelijke bouwvormen :

CLEMENT, T., GHOBERT, J., & HUART, C., *Les anciennes Constructions rurales en Belgique*. 4 Dln. Brussel 1914, 1916, 1917, 1919.

DE MAESSCHALCK, arch. L. J., *Boerderijbouw in België*. Brussel, Uitg. Simon Stevin s.d.

GEVAERT, E., *Kenmerkende Onderdelen van landelijke Gebouwen. Een Bundel Nota's en Platen door de Redactie van het BULLETIN DES METIERS D'ART samengesteld en in 't Licht gegeven tot Op-leiding der Ambachtslieden in de Bouwbedrijven*. Met een Inleiding door Ridder de WOUTERS de BOUCHOUT. Brussel, Vromant 1918.

JANS, J., *Volkskultuur en Bouwkunst*. Amsterdam, N. V. De Arbeiderspers (*Klein Cultuurbibliotheek*) 1938.

LEFEVRE, M. A., *L'Habitat rural en Belgique*. Luik 1926.

LEONARD, EDW., *Bouwen in het Dorp en op het Land*. Antwerpen, De Sikkel &

Santpoort (Holland), C. A. Mees 1928.

LINDNER, W., KULKE, E. & GUTSMIEDL, Fr., *Das Dorf. Seine Pflege und Gestaltung*. München 3. Aufl. 1943.

RONSE, Alfr. & RAISON, Theo, *Landelijke Bouwingen. Algemeene Raadgevingen*. Brugge, Ch. Beyaert 1918.

RONSE, Alfr. & RAISON, Theo, *Ferme-types et Constructions rurales en West-Flandre*. 4 Dln. Dl. I & II : Brugge, Ch. Beyaert 1918.

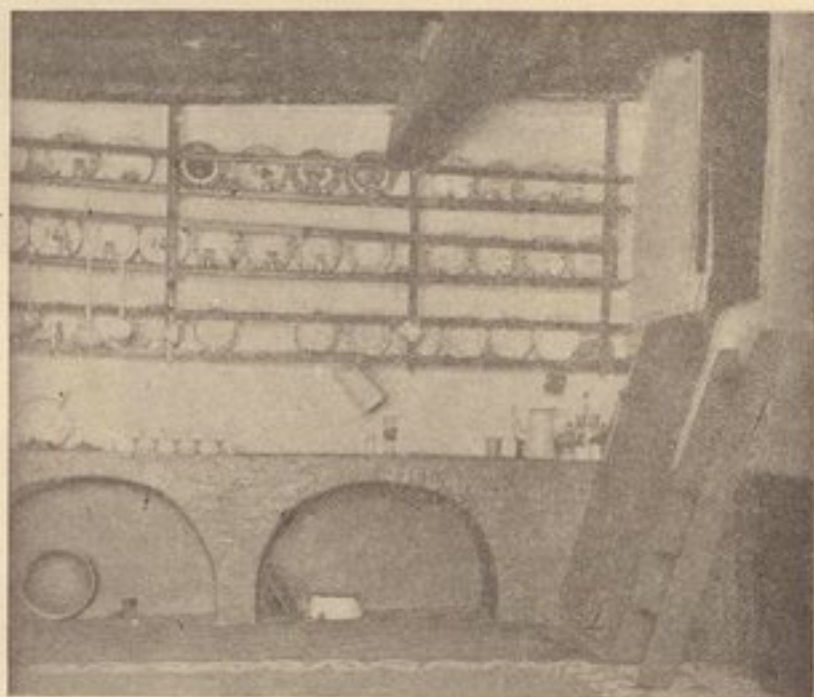
SCHELLEKENS, Arch. J., *De Architectuur in ons Landschap en het Stedebouw-probleem*. Turnhout, Van Mierlo-Proost.

STREUVELS, Stijn, *Land en Leven in Vlaanderen*. Amsterdam, Veen s.d.

TREFOIS, Clem. V., *De Bouw der Boerenhoeven in de Zuidelijke Nederlanden*. Antwerpen, De Sikkel 1941.

VAN DER KLOOT MEYBURG, H., *Bouwkunst in de Stad en op het Land*. Brusse Uitg. Mij., 2e Druk 1918.

J.-A. WEYNS.

Oud Kempisch binnenhuis te Heist-Goor : de « moos » (afwaschplaats) met « moosbank » en daarboven het « schap », rechts de kelder en kelderkamer. Het oude bekende tin-, koper- en aardewerk is lang verdwenen, de mooie zandteekeningen zijn, bij uitzondering, nog aanwezig ! Zomermaand 1943.

(Foto J.-A. Weyns ; cliché « De Boerenwoning », uitg. Boerinnenbond, Leuven).

